

INTEGRACIJA DJETETA S CELIJAKIJOM U PREDŠKOLSKU USTANOVU

INTEGRATING A CHILD WITH CELIAC DISEASE TO PRESCHOOL

Jelena Andesilić¹, Željko Jovanović², Nives Radošević Quadranti²

¹ Dječji vrtić Viškovo

² Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Katedra za temeljne medicinske znanosti

Osoba za korespondenciju

Jelena Andesilić

jelena.andesilic@live.com

SAŽETAK

Celijakija je bolest tankog crijeva kronične etiologije koja nastaje kao upalni odgovor uslijed poremećaja u imunološkom odgovoru sluznice crijeva na gliadin, komponentu bjelancevine glutena koja se nalazi u pšenici, raži, ječmu i zobi. Osnovna metoda liječenja celijakije je doživotno provođenje bezglutenske dijetete. Predškolska ustanova kao odgojno-obrazovna ustanova osigurava svakom djetetu uvjete za ostvarenje individualnih potreba, mogućnosti i interesa. Kako bi bolest bila pod kontrolom, važna je suradnja roditelja i odgajatelja. Predškolska ustanova treba stvoriti uvjete za boravak djeteta koje boluje od celijakije te, osim prilagodbe samog prostora odgojno-obrazovne skupine u kojoj boravi dijete, najveća važnost pridaje se prilagodbi kuhinje za pripremanje bezglutenskih obroka, edukaciji odgajatelja i kuhinjskog osoblja. Medicinski gledano, u središtu pozornosti je bolest, a ne dijete, dok nas psihologija i pedagogija uče da je u središtu pozornosti dijete, a ne bolest. Integracija je usmjerena na uključivanje djece u redovan sustav odgoja i obrazovanja s ciljem uvažavanja različitosti svakog pojedinca te nadilaženja predrasuda, strahova i neznanja putem holističkog pristupa. Cilj ovog rada bio je utvrditi stavove, znanja i kompetencije odgajatelja za integraciju djece s celijakijom u predškolsku ustanovu. Ispitivanje je provedeno u travnju 2018. godine te je obuhvatilo devet vrtića iz Primorsko – goranske županije. Istraživanjem je utvrđeno da su odgajatelji osviješteni o celijakiji, da predškolska ustanova ima uvjete za provedbu integracije te da stručno usavršavanje pridonosi kompetencijama odgajatelja za rad s djecom koja boluju od celijakije.

Ključne riječi: celijakija, gluten, dijete, predškolska ustanova, odgajatelj, bezglutenska prehrana

SUMMARY

Celiac disease is a small intestine disease with chronic etiology that appears as an inflammatory reaction due to disorder in immunity response of intestinal mucus on gliadin, a protein component of gluten which is found in wheat, rye, barley and oat. Basic method of celiac disease treatment is a lifetime gluten-free diet. Preschool institution as an educational institution ensures conditions required to meet individual needs and interests and gain possibilities for every child. In order to keep the disease under control, collaboration between parents and teachers is essential. Preschool institution should ensure conditions for children affected by celiac disease and apart from providing adequate area in the educational institution where child is staying, the utmost attention is given to adjusting the kitchen for preparation of gluten-free meals and education of preschool teachers and kitchen staff. From medical point of view, the disease is in the center of attention and not a child, while psychology and pedagogy teach us that focus is on the child and not on the disease. Integration is directed on children's involvement in regular education system with the aim of recognizing the diversity of each individual and overcoming the prejudices, fears and lack of knowledge through holistic approach. The aim of this article is to identify attitudes, knowledge and competences of preschool teachers responsible for integration of children with

celiac disease into preschool institution. The survey was conducted in April 2018 with involvement of nine kindergartens in Primorje-Gorski Kotar County. Research showed that preschool teachers are aware of celiac disease, that preschool institution has got conditions required for proper integration and that professional development increases competences of educators who are working with children affected by celiac disease.

Key words: celiac disease, gluten, child, preschool institution, educator, gluten-free diet

UVOD

Celijakija/glutenska enteropatija, zbog svog nepredvidljivog tijeka, naziva se još i bolest s tisuću lica. Upravo taj naziv govori o maskirajućoj kliničkoj slici koja se javlja kod oboljelih. Poznato je 200 simptoma bolesti koji udruženi u određenim kombinacijama ukazuju na celijakiju (1). Povijest bolesti seže duboko u prošlost, u 1. stoljeće. Celijakija kao bolest prvi put je zabilježena u zapisima grčkog liječnika Aretaeusa, koji joj prvi daje ime Koiliakos. Tijekom povijesti celijakija je intrigirala mnoge liječnike diljem svijeta. Nizozemski liječnik Willem Karel Dick, 1950. g., uspostavlja poveznicu između konzumacije glutena i manifestacije simptoma bolesti te uvodi bezglutensku dijetu kao terapiju za bolest. Engleski liječnik John W Paulley, 1954. godine opisuje celijakiju kao upalu tankog crijeva (2). Celijakija se smatrala pedijatrijskom bolesti, no danas se sve češće dijagnosticira i u odrasloj populaciji. U današnje vrijeme smatra se da je prevalencija bolesti oko 1%.

Celijakija nastaje razvojem imunološkog odgovora unutar resica tankog crijeva oboljelih. Terapija za celijakiju je doživotno provođenje bezglutenske dijetete koja podrazumijeva potpuno izbacivanje pšenice, raži, ječma i zobi te njihovih derivata iz prehrane oboljelih. Kod vrlo malog broja oboljelih, uz bezglutensku dijetetu, uvodi se i farmakološka terapija.

Ustanova predškolskog odgoja treba osigurati uvjete za ostvarenje individualnih potreba, interesa i mogućnosti svakog djeteta. Imajući u vidu navedeni cilj te polazeći od prava djeteta propisanih Konvencijom o pravima djeteta gdje »djeca imaju pravo na život i razvoj u svim vidovima života, uključivši tjelesni, emotivni, psihosocijalni, kognitivni, društveni i kulturni« te načela nediskriminacije navedene konvencije gdje »djeca ne smiju trpjeti diskriminaciju neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom mišljenju, nacionalnom, etničkom ili društvenom podrijetlu, vlasništvu, teškoćama u razvoju, rođenju ili drugom statusu djeteta, njegovih roditelja ili zakonskih skrbnika«, potrebno je osigurati uvjete u predškolskoj ustanovi za potpuno uključivanje djeteta koje boluje od celijakije (3). Za utvrđivanje i osiguravanje uvjeta za boravak djeteta koje boluje od celijakije u ustanovu predškolskog odgoja te provođenje zdravstvenog odgoja odgajatelja i djelatnika kuhinje, zadužen je zdravstveni voditelj. Da bi se bolest održala pod kontrolom važna je suradnja odgajatelja, roditelja, djelatnika kuhinje i zdravstvenog voditelja. Ciljevi ovog istraživanja bili su utvrditi stavove odgajatelja, ispitati znanje odgajatelja o celijakiji i bezglutenskoj prehrani te procijeniti kompetencije odgajatelja za rad s djecom oboljelom od celijakije.

ISPITANICI I METODE

Provedena je presječna studija tijekom travnja 2018. godine koja je obuhvatila odgajatelje iz devet predškolskih ustanova na području Primorsko – goranske županije. U istraživanju je sudjelovalo 167 odgajatelja. Za potrebe istraživanja autori su izradili anonimni upitnik koji je sadržavao 20 pitanja. Podijeljeno je ukupno 260 upitnika, od kojih je ispunjeno 227. Važećih upitnika na kojima je temeljeno istraživanje je 167, dok je nevažećih upitnika izuzetih iz istraživanja 60.

REZULTATI

Prosječna dob ispitanika je 42 godine. Svi ispitanici su ženskog spola, najveći broj ispitanika ima višu stručnu spremu, odnosno završen preddiplomski sveučilišni studij Rani predškolski odgoj i obrazovanje u trajanju od 2 ili 3 godine (80,24%). Visoku stručnu spremu, diplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje završilo je 17,36% ispitanika, a 2,4% ispitanika ima završenu srednju stručnu spremu. Prosječne godine radnog staža ispitanika iznose 14 godina. 97,6% odgajatelja zna što je to celijakija. Većina odgajatelja navodi da se celijakija ne može preboljeti (66,47%), dok 1,2% odgajatelja smatra da se celijakija može preboljeti. Velika većina odgajatelja (73,65%) nije imala iskustvo rada s djecom koja boluju od celijakije, a 56,29% odgajatelja sebe je ocijenilo kompetentnim za rad, dok 66,47% odgajatelja smatra da je rad s djecom koja imaju celijakiju pozitivno iskustvo. Svi ispitanici naveli su da bi prihvatili dijete koje boluje od celijakije u svoju odgojnu skupinu.

Odgajatelji koji smatraju da nisu dovoljno informirani o bolesti te ujedno nisu imali iskustva u radu s djecom koja boluju od celijakije ukazuju na potrebu stalnog educiranja. 77,25 % odgajatelja odgovara da nije dovoljno informirana o celijakiji i načinu rada s djetetom koje boluje od celijakije, 39,52% odgajatelja susrelo se sa literaturom vezanom uz celijakiju, dok je vrlo mali broj odgajatelja (10,18%) sudjelovao na edukaciji s temom celijakije. Brigu za dijete koje boluje od celijakije 53,89% odgajatelja ne doživljava zahtjevnom, te isto tako većina dijeli mišljenje da asistent nije potreban u skupini u kojoj boravi dijete koje boluje od celijakije (88,62%). 55,69% odgajatelja smatra da uključivanje djeteta koje boluje od celijakije u redovnu skupinu ne zahtijeva promjene u odgojnoj - obrazovnom radu. Stav da dijete koje boluje od celijakije ne ometa planirane redovne aktivnosti u skupini ima 145 odgajatelja. Također, njihov stav je i da dijete s celijakijom može savladati sve zadatke koje su primjerene vršnjacima, odnosno dobi djeteta. Tvrdnju da oboljeli od celijakije provode bezglutensku dijetetu potvrđuje 89,82% odgajatelja, 33,53% odgajatelja smatra da je kod djeteta koje boluje od celijakije važno obratiti pozornost isključivo na hranu, dok 37,13% odgajatelja smatra da pribor za jelo bezgluten-

skih obroka nije potrebno odvajati. Posjet pekari povodom obilježavanja Dana kruha može utjecati na pogoršanje bolesti, smatra 40,12% odgajatelja, 36,53% odgajatelja smatra da nije dovoljno obratiti pozornost isključivo na hranu, dok 34,73% odgajatelja smatra važnim odvajanje pribora za konzumaciju bezglutenske hrane. Stav odgajatelja da u vrtiću postoje uvjeti za skrb o djetetu koje boluje od celijakije zastupa 61,68% odgajatelja, dok 61,08% odgajatelja smatra suradnju predškolske ustanove i Udruge oboljelih od celijakije važnom.

RASPRAVA

Rezultati pokazuju da svi ispitanici odgovaraju kako bi prihvatili dijete koje boluje od celijakije u svoju odgojnu skupinu, što je vrlo važan podatak koji govori o kvalitetnom procesu brige o djeci u predškolskim ustanovama obuhvaćenim ovim ispitivanjem. Odgajatelji koji smatraju da nisu dovoljno informirani o bolesti te ujedno nisu imali iskustva u radu s djecom koja boluju od celijakije ukazuju na potrebu stalnog educiranja. Navedeno nam govori kako je kod odgajatelja potrebno osnažiti njihove kompetencije i podignuti samopouzdanje putem stručnog usavršavanja. Kvalitetna suradnja s roditeljima temelj je kvalitetne inkluzivne prakse. Osim razvoja sposobnosti za pristup djeci s posebnim potrebama, kod odgajatelja je potrebno razviti i sposobnost pristupa prema roditeljima. Roditelji koji su u zahtjevnoj životnoj ulozi žele omogućiti svome djetetu sve najbolje. Važno ih je uključiti u sam proces inkluzije kako bi dobili odgovore na sva pitanja koja ih opterećuju, a koje njihovo dijete osjeća i proživljava zajedno s njima. Kako bi se otvorio put za međusobnu pomoć unutar kruga roditelja potrebno je uključiti i ostale roditelje, bez obzira na zdravstveni status njihova djeteta. Obzirom na većinski stav o važnosti suradnje s udrugama civilnog društva koje se bave ovim problemom sigurno je da rad s njima može pomoći i odgajateljima i roditeljima, a sve na dobrobit djece. Dobiveni podaci govore da su odgajatelji djelomično upućeni u načela provedbe bezglutenske dijetete. Daljnjom edukacijom važno ih je osvijestiti da se treba odmaknuti isključivo od hrane i sagledati provođenje bezglutenske dijetete iz šireg spektra. Kao izazov za stvaranja još boljih uvjeta u vrtiću

za boravak djeteta koje boluje od celijakije, potrebno je izraditi strategiju i planove, za čije smjernice je važno konzultirati Udrugu oboljelih od celijakije i uključiti ih u što veći broj aktivnosti u kojima sudjeluju i roditelji sve djece. Razmatrajući samoprocjenu kompetentnosti od strane odgajatelja na temelju stručnog usavršavanja putem stručne literature i/ili edukacije vidljivo je da odgajatelji koji nemaju iskustva u radu s djecom oboljelom od celijakije smatraju da je briga za dijete koje boluje od celijakije zahtjevna. Dobiveni rezultati pokazuju da su svi odgajatelji koji su se ocijenili kompetentnima za rad s djecom koja boluju od celijakije aktivno sudjelovali u nekoj vrsti stručnog usavršavanja koja im pruža sigurnost za rad s djecom koja boluju od celijakije, te ukazuje na potrebu osmišljavanja plana edukacije odgajatelja iz područja zdravstvenog odgoju unutar predškolskih ustanova kako bi se snažnije osvijestili o kroničnim bolestima koje se mogu javiti kod djece predškolske dobi, te na taj način unaprijedili svoje znanje i stekli dodatne vještine koje će uz iskustvo povećati njihove kompetencije. Odgajatelji koji su naveli da nemaju iskustva u radu s djecom koja boluju od celijakije procjenjuju svoje kompetencije za rad s djecom koja boluju od celijakije nezadovoljavajućima. Time se još jednom potvrđuje važnost kvalitetne edukacije tijekom školovanja, ali i cjeloživotne edukacije nakon zapošljavanja u predškolskoj ustanovi. Odgajatelji koji imaju iskustva u radu s djecom oboljelom od celijakije ocjenjuju to kao iskustvo pozitivno, odgajatelji koji su prošli neke od oblika stručnog usavršavanja smatraju se kompetentnima za rad s djecom oboljelom od celijakije. Jednako tako, odgajatelji koji nemaju iskustva u radu s djecom oboljelom od celijakije smatraju da je briga za oboljelo dijete zahtjevna, te se ocjenjuju nekompetentnima za rad s oboljelom djecom. Dakle, odgajatelji koji su bili uključeni u istraživanje te su se tijekom svog rada stručno usavršavali na području inkluzije djece s posebnim potrebama, imaju znanja, vještine, iskustvo i kompetencije neophodne za kvalitetnu skrb. Stekli su samopouzdanje u radu koje im je omogućilo opažanje različitih stilova učenja djece s ciljem razvoja individualnog rada. Uključivanjem novih metoda rada unutar tima otvoreni su za stvaranje individualnog odgojno – obrazovnog pristupa djeci s posebnim potrebama. U literaturi nema puno stručnih ili znanstvenih radova

o inkluziji djeteta koje boluje od celijakije. U radu o boravku djeteta s celijakijom u vrtiću prikazuje se vrteć kao sigurna ustanova za boravak djeteta koje boluje od celijakije, te ističe da poštivanjem strogo propisanih pravila bezglutenske prehrane ne dolazi do razvitka komplikacija bolesti (6). Rad koji celijakiju navodi kao javno zdravstveni problem današnjice razmatra problematiku dijagnosticiranja celijakije, hospitalizacije oboljelih te visinu troškova liječenja za zdravstveni sustav. U njemu se skreće pozornost na podizanje svijesti o celijakiji unutar javnosti, jer je celijakija kao bolest u ovom trenutku globalni javno zdravstveni problem (7). Iz rada koji je prikazao istraživanje provedeno u Međimurskoj županiji prikazani su rezultati gdje 91% ispitanika navodi da zna što je celijakija, a 83% posto ispitanika smatra da se celijakija ne može izliječiti (8). Temeljem rada koje prikazuje istraživanje osviještenosti populacije o celijakiji u Međimurskoj županiji i istraživanjem provedenom u ovom radu, može se zaključiti da je populacija upoznata s osnovnim terminima bolesti, ali je potrebno sustavno provoditi zdravstveni odgoj kako bi se podigla svijest o celijakiji u javnosti. Za integraciju djeteta koje boluje od celijakije potrebno je provesti niz priprema, koje se odnose na hranu: edukacija kuhinjskog osoblja o pripremi bezglutenske hrane i skladištenju bezglutenskih namirnica te priprema kuhinjskog prostora i izdvajanje bezglutenskog dijela kuhinje. Osim pripreme odgojne skupine, kako bi integracija bila potpuna, važno je raditi na stalnom povećanju znanja, vještina i kompetencija odgajatelja. Kako bi odgajatelji jačali svoje kompetencije, trebaju kontinuirano provoditi usavršavanje i zdravstveni odgoj putem stručne literature i drugih oblika cjeloživotnog učenja. Zdravstveni voditelj treba ponuditi svima stručnu literaturu na temu celijakije, a ukoliko nema ponuđenih edukacija o celijakiji izvan predškolske ustanove, ponuditi edukaciju unutar predškolske ustanove u sklopu zdravstvenih tema kao obaveznog dijela stručnog usavršavanja, pri čemu suradnja s Udrugom oboljelih od celijakije može biti vrlo korisna (4, 5).

ZAKLJUČAK

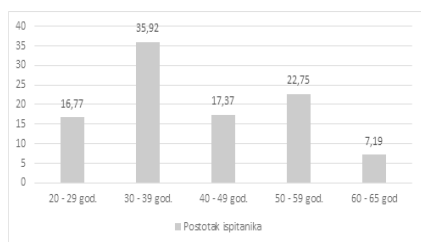
Ovim istraživanjem utvrđeno je da postoji osviještenost o celijakiji kod odgajatelja,

koji su spremni prihvatiti dijete koje boluje od celijakije u svoju odgojnu skupinu. Utvrđeno je da u predškolskoj ustanovi postoje uvjeti za integraciju, te da nema potrebe za asistentom za dijete koje boluje od celijakije u skupini gdje boravi. Istraživanjem je utvrđeno da većina odgajatelja smatra da je biti odgajatelj djetetu koje boluje od celijakije pozitivno iskustvo te da briga za dijete nije zahtjevna. Utvrđeno je da stručno usavršavanje na temu celijakije utječe na pozitivnu samoprocjenu kompetencija za rad s djecom koja boluju od celijakije. Odgajatelji koji imaju iskustva u radu s djecom oboljelom od celijakije, iskustvo ocjenjuju pozitivnim, odgajatelji koji se smatraju kompetentnim za rad s djecom oboljelom od celijakije proučili su literaturu na temu celijakije i/ili edukacije vezane za celijakiju. Odgajatelji koji nemaju iskustva u radu s djecom oboljelom od celijakije smatraju se nekompetentnima za rad. Integracija djeteta koje boluje od celijakije zahtijeva uzajamnu suradnju odgajatelja, roditelja, djelatnika kuhinje i zdravstvenog voditelja. Prilagodba odgojne skupine i vrtićke kuhinje ključna je u planiranju integracije. Smjernice za integraciju djece koja boluju od celijakije u predškolsku ustanovu moraju uključivati: osiguranje podrške odgajateljima i provođenje trajnog stručnog usavršavanja odgajatelja na temu celijakije s ciljem razvitka kompetentnosti odgajatelja za rad s djecom koja boluju od celijakije, prilagodbu prostora odgojne skupine za boravak djeteta, provedbu stručnog usavršavanja djelatnika kuhinje za pripremu bezglutenskih obroka, prilagodbu prostora kuhinje za pripremu bezglutenskih obroka, izradu radnih uputa za pripremu bezglutenskih obroka s ciljem sprječavanja kontaminacije obroka, te poticanje kontinuirane suradnje s Udrugom oboljelih od celijakije.

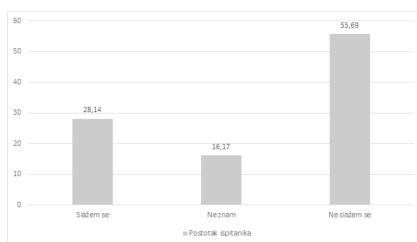
PRILOZI

Samoprocjena odgajatelja

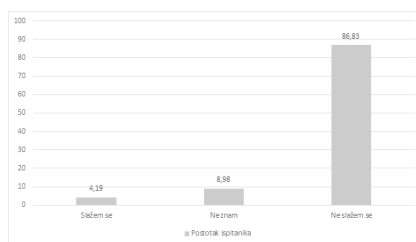
1. Zna li što je celijakija?
2. Iskustvo rada s djecom oboljelom od celijakije
3. Uključivanje djeteta s celijakijom u redovnu skupinu zahtijeva promjenu u odgojno – obrazovnom radu
4. Biti odgajatelj djetetu oboljelom od celijakije za odgajatelja je pozitivno iskustvo

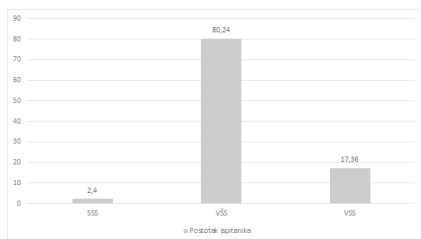
Grafikon 1. Raspodjela ispitanika po dobi

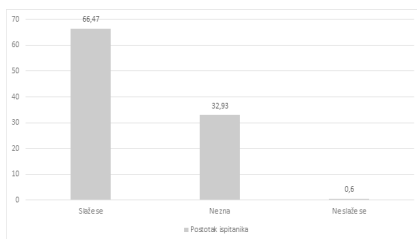
Grafikon 6. Prikaz stava odgajatelja o promjeni odgojno – obrazovnog rada

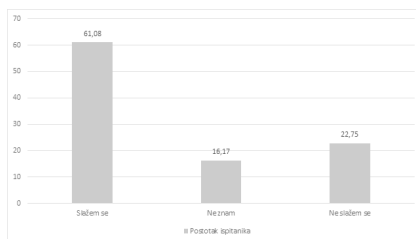
Grafikon 11. Prikaz stava odgajatelja o savladavanju zadataka djeteta s celijakijom

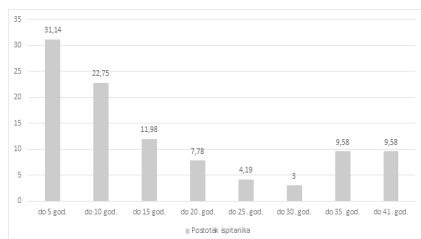
Grafikon 2. Prikaz stručne spreme ispitanika

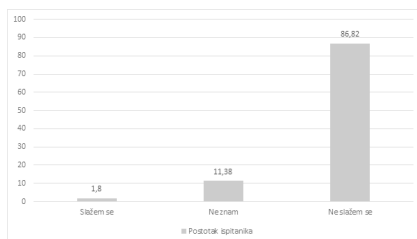
Grafikon 7. Prikaz stava odgajatelja o iskustvu rada s djecom oboljelom od celijakije

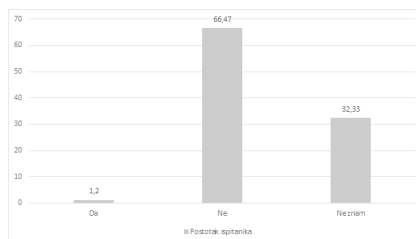
Grafikon 12. Prikaz stava odgajatelja o važnosti suradnje s udrugom oboljelih od celijakije

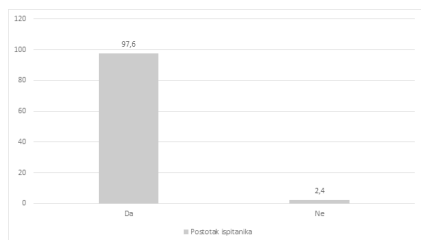
Grafikon 3. Prikaz radnog staža ispitanika

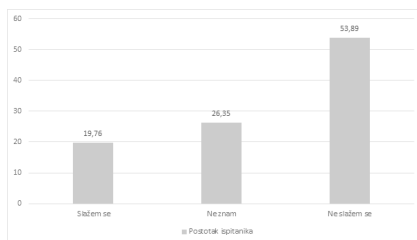
Grafikon 8. Prikaz stava odgajatelja o aktivnostima djeteta s celijakijom unutar skupine

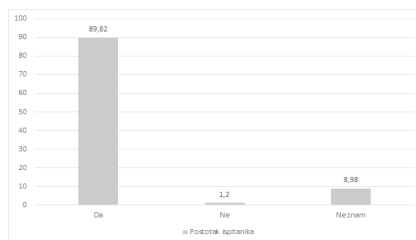
Grafikon 13. Prikaz znanja odgajatelja o trajanju bolesti

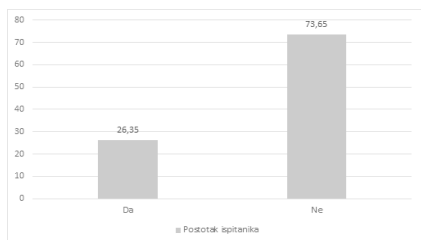
Grafikon 4. Prikaz samoprocjene znanja o celijakiji

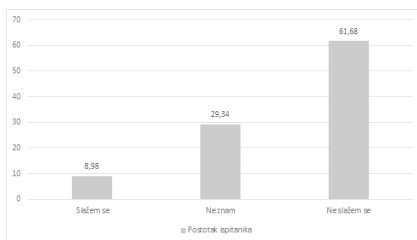
Grafikon 9. Prikaz stava odgajatelja o zahtjevnosti brige za dijete koje boluje od celijakije

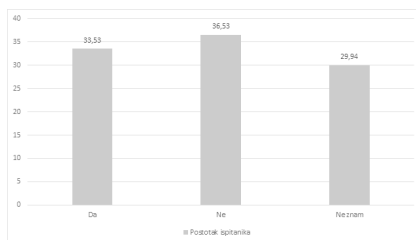
Grafikon 14. Prikaz znanja odgajatelja o prehrani oboljelih

Grafikon 5. Prikaz odgajatelja koji su radili s djecom oboljelom od celijakije

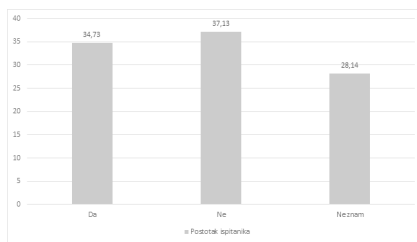

Grafikon 10. Prikaz stava odgajatelja o postojanju uvjeta unutar vrtića za skrb djeteta s celijakijom

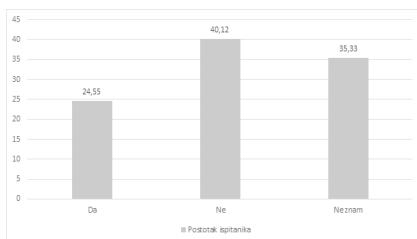

Grafikon 15. Prikaz znanja odgajatelja o skrbi za dijete koje boluje od celijakije

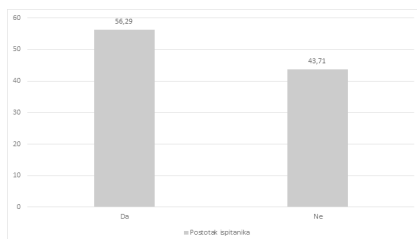
5. Dijete koje boluje od celijakije ometa re-dovite aktivnosti unutar skupine
6. Briga za dijete koje boluje od celijakije zahtjevna je za odgajatelja
7. U vrtićima ne postoje uvjeti za skrb o djetetu s celijakijom
8. Dijete koje boluje od celijakije ne može savladati zadatke primjerene njegovim vršnjacima
9. Važna je suradnja predškolske ustanove i Udruga oboljelih od celijakije
10. Celijakija se može preboljeti
11. Oboljeli od celijakije na bezglutenskoj su dijeti
12. Kod skrbi o djetetu s celijakijom važno je obratiti pozornost samo na hranu
13. Potrebno je posebno odvajanje pribora za jelo kod djeteta oboljelog od celijakije
14. Posjet pekari kao planirana aktivnost povodom obilježavanja Dana kruha ne može utjecati na pogoršanje bolesti
15. Smatram se kompetentnom/im za rad s djecom oboljelom od celijakije
16. Smatram da je potreban asistent u skupini kao podrška djetetu s celijakijom
17. Dovoljno sam informiran/a o celijakiji i načinu rada s oboljelim djetetom
18. Pratio sam stručnu literaturu vezanu za celijakiju
19. Edukacije u sklopu koje je bila tema celijakija

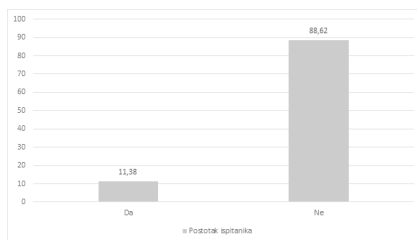
Grafikon 16. Prikaz znanja odgajatelja o odvajanju pribora za jelo

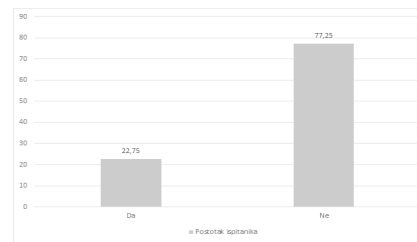
Grafikon 17. Prikaz znanja odgajatelja o aktivnostima koje mogu izazvati pogoršanje bolesti

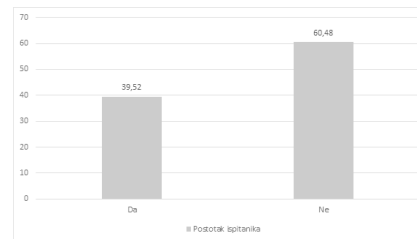
Grafikon 18. Prikaz kompetencija odgajatelja za rad s djecom oboljelom od celijakije

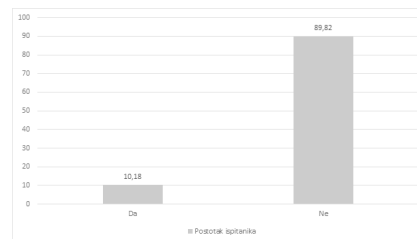
Grafikon 19. Prikaz stava odgajatelja za potrebom asistenta kao podrške u skupini

Grafikon 20. Prikaz informiranosti odgajatelja na temu celijakija

Grafikon 21. Prikaz stručnog usavršavanja odgajatelja kroz stručnu literaturu

Grafikon 22. Prikaz stručnog usavršavanja odgajatelja kroz sudjelovanje na edukaciji

PRILOG : ANKETNI UPITNIK

Stavovi, znanja i kompetencije odgajatelja o integraciji djeteta s celijakijom u predškolsku ustanovu

Ovaj upitnik namijenjen je odgojiteljima predškolske djece u svrhu izrade Diplomskog rada na Fakultetu zdravstvenih studija pod temom »Integracija djeteta s celijakijom u predškolsku ustanovu« studentice Diplomskog studija Klinički nutricionizam Jelene Andesilić pod mentorstvom doc. dr. sc. Željka Jovanovića, dr. med.

Spol:

Ž M

Dob:

- a) 20 - 29
- b) 30 - 39
- c) 40 - 49
- d) 50 - 59
- e) 60 - 65

Stručna sprema:

- a) Srednja stručna sprema
- b) Preddiplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje 23 godine
- c) Diplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Ukupne godine staža u dječjem vrtiću

1. Znete li što je celijakija?

Da Ne

2. Imam iskustvo rada s djecom oboljelom od celijakije

Da Ne

3. Uključivanje djeteta s celijakijom u redovnu skupinu zahtjeva promjenu u odgojno - obrazovnom radu

Slažem se Ne znam Ne slažem se

4. Biti odgajatelj djetetu oboljelom od celijakije za odgajatelja je pozitivno iskustvo

Slažem se Ne znam Ne slažem se

5. Dijete koje boluje od celijakije ometa redovite aktivnosti unutar skupine

Slažem se Ne znam Ne slažem se

6. Briga za dijete koje boluje od celijakije zahtjevna je za odgajatelja

Slažem se Ne znam Ne slažem se

7. U vrtićima ne postoje uvjeti za skrb o djetetu s celijakijom

Slažem se Ne znam Ne slažem se

8. Dijete koje boluje od celijakije ne može savladati zadatke primjerene njegovim vršnjacima

Slažem se Ne znam Ne slažem se

9. Važna je suradnja predškolske ustanove i Udruga oboljelih od celijakije

Slažem se Ne znam Ne slažem se

10. Celijakija se može preboljeti

Da Ne Ne znam

11. Oboljeli od celijakije na bezglutenskoj su djeteri

Da Ne Ne znam

12. Kod skrbi o djetetu s celijakijom važno je obratiti pozornost samo na hranu

Da Ne Ne znam

13. Potrebno je posebno odvajanje pribora za jelo kod djeteta oboljelog od celijakije

Da Ne Ne znam

14. Posjet pekari kao planirana aktivnost povodnom obilježavanju Dana kruha ne može utjecati na pogoršanje bolesti

Da Ne Ne znam

15. Smatram se kompetentnom/im za rad s djecom oboljelom od celijakije

Da Ne

16. Prihvatio/la bi dijete koje boluje od celijakije u odgojnu skupinu

Da Ne

17. Smatram da je potreban asistent u skupini kao podrška djetetu s Celijakijom

Da Ne

18. Dovoljno sam informiran/a o celijakiji i načinu rada s oboljelim djetetom

Da Ne

19. Čitao/la sam stručnu literaturu vezanu za celijakiju

Da Ne

20. Sudjelovao/la sam na edukaciji u sklopu koje je bila tema celijakija

Da Ne

Hvala Vam na suradnji!

LITERATURA

1. Celiac disease foundation. <http://www.celiac.org/> ; preuzeto: 11.03.2018.
2. Nieto – Garcia V. A history of celiac disease. <http://omniascience.com/monographs/index.php/monograficos/article/viewFile/226/112> ; preuzeto: 23. 1. 2018.
3. Konvencija o pravima djeteta. https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2017/05/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta_full.pdf; preuzeto: 11. 3. 2018.
4. Daniels E, Stafford K. Kurikulum za inkluziju. Korak po korak, Zagreb 2003. http://www.korakpokorak.hr/upload/Kurikulum_za_inkluziju.pdf; preuzeto: 15. 1. 2018.
5. Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi, Zagreb 1997. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_01_10_152.html; preuzeto: 26. 6. 2018.
6. Unić, K. "Dijete s celijakijom u vrtiću." Dijete, vrtić, obitelj, vol. 11, br. 42, 2005, str. 26-27. <https://hrcak.srce.hr/177974> ; preuzeto: 26. 6. 2018.
7. Maračec M. Celijakija kao javno zdravstveni problem. Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, Zagreb 2016.
8. Bogdan I. Informiranost populacije Međimurske županije o bolesti – celijakija. Sveučilište Sjever, Varaždin 2017.